

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 598/2023-36

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Dudítša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Združenia domových samospráv, o. z.**, Rovniankova 14, Bratislava, IČO 31 820 174, zastúpeného advokátskou kanceláriou Tkáč & Partners, s. r. o., Hrnčiarska 29, Košice, IČO 53 929 691, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ján Tkáč, proti uzneseniu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Svk 18/2022 z 27. apríla 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. septembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 29 ods. 1, čl. 44, čl. 45 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 37, čl. 41 a čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) č. k. 5 Svk 18/2022 z 27. apríla 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu správne súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada o náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že mesto [REDAKOVANÉ] ako stavebník požiadalo 29. októbra 2020 o vydanie stavebného povolenia na inžiniersku stavbu, konkrétne viacpodlažné parkovisko na [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľ e-mailom zo 16. novembra 2020 ako účastník stavebného konania vzniesol viaceré námietky proti vydaniu stavebného povolenia týkajúce sa nepríslušnosti mesta [REDAKOVANÉ] na stavebné konanie podľa § 119 ods. 3 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „stavebný zákon“), dodržiavania požiadaviek viacerých predpisov týkajúcich sa ochrany životného prostredia a pozemných komunikácií, požiadaviek na projektovú dokumentáciu,

energetickú efektívnosť, triedený zber odpadu či na zelenú fasádu stavby. Trval aj na zohľadnení svojich námietok zo zisťovacieho konania podľa predpisov EIA.

3. Mesto [REDAKOVANÉ] vydalo 4. decembra 2020 stavebné povolenie č. 82120/8116/2020-OUPD-Kcír na predmetnú inžiniersku stavbu a ostatnú infraštruktúru na príľahlých pozemkoch. Na margo námietok sťažovateľa zároveň v podstatnom uviedlo, že § 119 ods. 3 stavebného zákona sa nevzťahuje na špeciálny stavebný úrad, akým je mesto [REDAKOVANÉ] v tejto veci, ale len na „všeobecný“ stavebný úrad. Dotknuté orgány riadne predložili svoje stanoviská, ktoré sa zohľadnili, a vydanie stavebného povolenia neodporuje ani predpisom o EIA a záverom rozhodnutia zo zisťovacieho konania. Taktiež konštatovalo, že zvyšná časť námietok bola vyhodnotená ako irelevantná pre danú vec, resp. boli vyhodnotené už v rámci územného konania, ktoré vydaniu rozhodnutia predchádzalo.

4. Proti tomuto rozhodnutiu stavebného úradu podal sťažovateľ odvolanie, ktoré Okresný úrad [REDAKOVANÉ] odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií (ďalej len „okresný úrad“) rozhodnutím z 1. marca 2021 zamietol a rozhodnutie stavebného úradu potvrdil ako vecne správne.

5. Sťažovateľ sa domáhal zrušenia rozhodnutia okresného úradu správnu žalobu, ktorú Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) odmietol uznesením č. k. 1 S 21/2021 zo 14. decembra 2021. V jeho odôvodnení krajský súd poukázal na to, že žalovaný riadne vyhodnotil námietky žalobcu, pričom aj prvostupňový orgán sa vysporiadal postupne so všetkými námietkami, hoci aj konštatujúc, že sa tieto námietky obsahovo netýkajú predmetnej stavby parkoviska. Následne konštatoval, že v danej veci ide o zjavné zneužitie práva podľa § 28 Správneho súdneho poriadku, teda dôvod na odmietnutie žaloby, keďže žalobca nenamieta porušenie svojich procesných a hmotných práv. Žalobca v žalobe vôbec nekonkretizoval, ako je porušený verejný záujem na ochrane životného prostredia. Krajský súd zároveň poukázal na skutočnosť, že žalobca i v iných žalobách uplatňuje svoje námietky šablónovito, bez zohľadnenia miestnych pomerov a mnohé z nich s predmetnou stavbou ani nesúvisia alebo zjavne nesmerujú k potrebe obhajovať verejný záujem na ochrane životného prostredia.

6. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť, ktorú najvyšší správny súd napadnutým uznesením zamietol. Najvyšší správny súd sa stotožnil s právnym záverom krajského súdu, že v danej veci došlo k výkonu žalobného práva zjavne zneužívajúcim spôsobom, a teda k splneniu podmienky vyplývajúcej z § 28 Správneho súdneho poriadku nevyhnutnej na odmietnutie žaloby.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti popísal priebeh konaní pred správnymi orgánmi a správnymi súdmi, uviedol rozsiahle úvahy na tému významu občianskeho aktivizmu v oblasti životného prostredia a jeho prínosu pre spoločnosť, ako aj svoje presvedčenie o zaujatosti politickej reprezentácie proti sťažovateľovi, ktorá sa prejavuje aj v činnosti správnych orgánov a súdov.

8. Ústavnoprávne relevantná argumentácia proti napadnutému uzneseniu je ťažiskovo zameraná na vyjadrenie nesúhlasu s posúdením sťažovateľovho využívania právnych prostriedkov priznaných mu zákonom ako zneužitie práva, pretože sleduje vždy záujem verejnosti o maximalizáciu ochrany životného prostredia. Pre nečestný prístup sťažovateľa by podľa jeho názoru musela byť preukázaná absencia „ochranárstva“ a skutočnosť, že mu nešlo o dosiahnutie všeobecného blaha. Najvyšší

správny súd tak podľa jeho názoru prekročil svoju právomoc, keď sa stotožnil s právnym posúdením práva bez preukázania objektívnej, ako aj subjektívnej stránky konania zneužívajúceho právo.

9. Sťažovateľ je toho názoru, že najvyšší správny súd zároveň neprimerane a nezákonne zasiahol aj do činnosti občianskych združení v oblasti životného prostredia, pretože sa snaží týmto spôsobom dosiahnuť, aby sa nevenovali svojej činnosti. Napadnuté uznesenie tiež podľa názoru sťažovateľa odstraňuje rozdiel medzi odmietnutím žaloby a jej meritórnym zamietnutím, svojím výkladom fakticky novelizuje právnu normu a zároveň porušuje jeho právo na dobrú povesť.

10. Sťažovateľ ďalej poukázal na pozitívny záväzok štátu podľa čl. 3 Aarhuského dohovoru umožniť verejnosti zúčastňovať sa na rozhodovacom procese a získať prístup verejnosti k spravodlivosti vo veciach životného prostredia. Absencia odôvodnenia napadnutého uznesenia vo vzťahu k otázkam, v čom sťažovateľ koná v rozpore so zákonom či komu chce škodiť svojím konaním, spôsobuje podľa jeho názoru nepreskúmateľnosť napadnutého uznesenia.

11. Najvyšší správny súd mal rovnako porušiť jeho právo na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj čl. 47 charty, keď nevyhovel žiadosti sťažovateľa o prerušenie konania a polozenie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej len „súdny dvor“). Argumentujúc skutočnosťou, že do slovenského právneho poriadku bolo implementovaných viacero právne záväzných aktov Európskej únie, bol podľa sťažovateľa najvyšší správny súd povinný položiť súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku o tom, či je procesný postup s využitím výlučne slovenského procesného práva za využitia výlučne vnútroštátnych interpretačných kritérií v súlade s právom Európskej únie. Podľa sťažovateľa je tak najvyšší správny súd povinný urobiť aj bez toho, aby sťažovateľ takúto otázku naformuloval.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka sťažovateľa o nesprávnosti odmietnutia jeho správnej žaloby podľa § 28 Správneho súdneho poriadku ako výkonu žalobného práva zjavne zneužívajúcim spôsobom. Z rozsiahlej sťažnostnej argumentácie možno za relevantnú vyvodiť aj námietku spočívajúcu v nedostatku odôvodnenia napadnutého uznesenia vo vzťahu ku skutočnostiam, z ktorých najvyšší správny súd pri ustálení svojho právneho záveru vychádzal.

13. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že koncepcia správneho súdnictva vychádza z prísnej koncentračnej zásady, v zmysle ktorej je správny súd oprávnený prihliadať len na také námietky uplatnené správnu žalobou, ktoré boli účinne uplatnené (teda včas splnená povinnosť tvrdenia a predloženia dôkazov k týmto tvrdeniam) už v správnom konaní, a to najneskôr pred odvolacím správnym orgánom, keďže tento je oprávnený preskúmať napadnutý individuálny správny akt vydaný správnym orgánom prvého stupňa v celom rozsahu a odstrániť všetky jeho vady. Úloha správneho súdu sa v zásade obmedzuje len na posúdenie zákonnosti vypořádania sa správnymi orgánov s relevantnými námietkami účastníkov správnych konaní uplatnenými pred samotnými správnymi orgánmi. Uvedené vyplýva z dôsledného odlišovania právomoci správnych (výkonných) orgánov a súdnictva súvisiaceho s deľbou moci v právnom štáte. Správne súdy nemôžu nahrádzať činnosť orgánov verejnej správy, preto aj účastník správneho konania je povinný svoje oprávnené záujmy účinne hájiť už v konaní pred správnymi orgánmi a nespoliehať sa výlučne na aktivitu

správneho orgánu, aby mal správny orgán možnosť sa jeho argumentáciou a predloženými dôkaznými prostriedkami účinne zaoberať a vyhodnotiť ich v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia.

14. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho správneho súdu dospel k záveru, že neobstojí tvrdenie sťažovateľa o jeho arbitrárnosti či nedostatku dôvodov vo vzťahu k zneužitiu práva na prístup k súdu. Ústavný súd sa stotožňuje s právnym názorom najvyššieho správneho súdu, ktorý spočíva v tom, že sťažovateľ v správnom konaní uplatňoval námietky nesúvisiace s predmetom konania vymedzeným stavebným rozhodnutím, ktoré boli navyše naformulované vágne, teoreticky a šablónovite. Bez potreby detailného parafrázovania právnych záverov najvyššieho správneho súdu ústavný súd uvádza, že najvyšší správny súd po preskúmaní sťažnostných námietok správne špecifikoval, ktoré námietky sťažovateľa uplatnené v stavebnom konaní sú buď absolútne irelevantné (bod 26 napadnutého uznesenia), keďže vecne s povolenou stavbou nesúvisia, ktoré námietky nedemonštrujú záujem na ochrane životného prostredia (bod 27 napadnutého uznesenia), alebo sú nepravdivé (bod 29 napadnutého uznesenia).

15. Najvyšší správny súd sa rovnako dostatočne zaoberal aj návrhom sťažovateľa na prerušenie konania a predloženie prejudiciálnej otázky súdnemu dvoru a ústavne akceptovateľným spôsobom objasnil, prečo nemajú navrhované prejudiciálne otázky žiadnu relevanciu pre posudzovanú vec (body 35 až 38). Uvedený právny názor považuje ústavný súd za logický, presvedčivý a ústavne akceptovateľný.

16. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia konštatuje, že z jeho odôvodnenia je zrejmý skutkový stav a dôsledné odôvodnenie skutočností, z ktorých najvyšší správny súd pri kreovaní tohto názoru vychádzal. Nemožno preto prisvedčiť názoru sťažovateľa, že jeho žaloba bola odmietnutá z dôvodu politických tlakov či svojvôle ovplyvnenej predsudkami voči sťažovateľovi. Predmetnú skutočnosť umocňuje aj fakt, že u sťažovateľa nejde o ojedinelý prípad zneužitia procesných oprávnení vzhľadom na počet jeho neúspešných žalôb.

17. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho správneho súdu a obsahom označených práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. novembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu